

Soud se musí zabývat žalobou LOK-SČL

Informace o žalobě LOK-SČL na neplnění Memoranda o úpravě vztahů ve zdravotnictví z roku 2011

Na konci minulého roku podal Lékařský odborový klub – Svaz českých lékařů (LOK-SČL) k Obvodnímu soudu pro Prahu 2 žalobu proti České republice – Ministerstvu zdravotnictví. Tato žaloba směřovala k tomu, přimět ministerstvo, aby splnilo své smluvní povinnosti, které na sebe již v únoru 2011 převzalo prostřednictvím tehdejšího ministra zdravotnictví, doc. MUDr. Leoše Hegeře, CSc., a jím signovaného dokumentu nazvaného „Memorandum o úpravě vztahů ve zdravotnictví“. Druhou smluvní stranou tohoto memoranda (jež je bez ohledu na své označení koncipováno jako standardní dvoustranná dohoda) byl právě LOK-SČL.

Důvodem pro podání žaloby byla skutečnost, že ani po téměř pěti letech nebylo ministerstvo schopno dostát všem svým závazkům, jejichž smluvní uznání v memorandu si vynutili lékaři v rámci akce „Děkujeme, odcházíme!“. Hlavním požadavkem LOK-SČL (byl v tehdejší době podpořen odhodláním velké části lékařů-zaměstnanců podat výpovědi z pracovního poměru) bylo zakotvení stavu, kdy nejpozději k 1. 1. 2013 plat lékaře v přímé úměře na jeho kvalifikaci a praxi dosáhne 1,5násobku až trojnásobku

průměrné mzdy v národním hospodářství České republiky vyhlášené Českým statistickým úřadem za rok o dva roky předcházející. Právě nárok na splnění tohoto požadavku na zvýšení limitů platu lékařů byl obsahem memoranda a následně i žaloby LOK-SČL. Pokud by Ministerstvo zdravotnictví tento svůj závazek splnilo, pohyboval by se nyní základní měsíční plat lékaře (bez odměn za přesčasy a bez dalších příplatků) v pásmu mezi 37 829 Kč v nejnižší třídě a 75 657 Kč v nejvyšší třídě. Takové úrovně však základní platy lékařů rozhodně nedosahují.

Podání žaloby předcházela již v říjnu 2015 výzva LOK-SČL adresovaná Ministerstvu zdravotnictví, aby své závazky, které v memorandu byly jasně definovány, konečně splnilo s tím, že jinak bude nutné řešit věc cestou soudního sporu. Na tuto výzvu odpovědělo ministerstvo sice zdvořile, nicméně zamítavě, když memorandum označilo pouze za politickou dohodu, která není nijak právně vynutitelná! V této situaci pak již nezbylo než uplatnit jasně definovaný nárok z dohody označené jako memorandum u příslušného soudu.

Ač si byl LOK-SČL plně vědom, že spor o žalobu na splnění popsaného závazku ministerstva bude náročný, přesto musel být značně překvapen již první reakcí Obvodního soudu pro Prahu 2, jemuž byla žaloba doručena. Ten totiž nejprve LOK-SČL jako žalobce vyzval, aby svůj žalobní návrh, který byl zcela zřetelně definován již v původní žalobě, upravil, a poté, když k této úpravě došlo, soud žalobu bez dalšího odmítl s odůvodněním, že žalobní návrh je neurčitý (v této souvislosti není bez zajímavosti, že o tomto odmítnutí se LOK-SČL jako účastník sporu poprvé nedověděl od soudu, ale od novinářů). Proti usnesení o odmítnutí podal LOK-SČL včas odvolání k Městskému soudu v Praze, jímž poukazoval na skutečnost, že soud tímto svým nepodloženým rozhodnutím o odmítnutí žaloby naprosto nedůvodně upírá LOK-SČL právo na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Dne 2. 8. 2016 rozhodl o odvolání Městský soud v Praze tak, že napadené rozhodnutí

o odmítnutí žaloby zrušil a vrátil věc Obvodnímu soudu pro Prahu 2 k dalšímu řízení. Jako důvod pro zrušení rozhodnutí o odmítnutí žaloby Městský soud v Praze uvedl, že soud prvního stupně o odmítnutí rozhodl, aniž by žalobu vůbec zaslal žalovanému Ministerstvu zdravotnictví k vyjádření a aniž by se dále zabýval tím, zda má pravomoc o žalovaném nároku rozhodnout.

Přestože Městský soud v Praze nijak sám nekonstatoval, že by snad pravomoc Obvodního soudu pro Prahu 2 dána být neměla, pochopila soudkyně obvodního soudu, jejíž rozhodnutí o odmítnutí věci bylo zrušeno, rozhodnutí Městského soudu nesprávně a obratem po jeho obdržení vyzvala LOK-SČL ke sdělení, zda s ohledem na právní názor odvolacího soudu nechce vzít žalobu zpět, resp. zda na žalobě i nadále trvá. Odpověď LOK-SČL na tuto výzvu byla samozřejmě negativní.

Z výše popsaného vyplývá, že soud prvního stupně se věci žaloby na dodržení memoranda nezbaví tak snadno, jak to snad původně zamýšlel. Současně však do budoucna zůstává stále velkým otazníkem, zda ono přezkoumání vlastní pravomoci prvoinstančního soudu uložené mu soudem nadřízeným tak jako tak neskončí konstatováním, že tato pravomoc dána není. Vzhledem k dosavadnímu „vstřícnému“ postoji Obvodního soudu pro Prahu 2 k této značně ožehavé žalobě je bohužel takový negativní závěr dosti pravděpodobný, a je tak i dost dobře možné, že o pravomoci tuto věc řešit bude opět rozhodovat nadřízený soud v rámci odvolacího řízení.

Co je konečně na rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 2. 8. 2016 jednoznačně pozitivní, je skutečnost, že v rámci dalšího řízení si soud bude muset vyžádat vyjádření Ministerstva zdravotnictví k žalobě, přičemž bude jistě velmi zajímavé sledovat, jak bude ministerstvo vysvětlovat své dosavadní dlouholeté porušování dohody (memoranda) z roku 2011, příp. jak rozvede svou shora zmíněnou myšlenku o oprávněnosti nedodržování „nevynutitelných politických dohod“.

Mgr. Aleš Buriánek,

zástupce ředitele právní kanceláře ČLK